

РЕШЕНИЕ

№ 200

гр. Варна, 22.06.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВАРНА, II СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и седми април през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Ванухи Б. Аракелян

Членове: Анета Н. Братанова
Магдалена Кр. Недева

при участието на секретаря Десислава Ив. Шинева Чипева като разгледа докладваното от Магдалена Кр. Недева Въззивно търговско дело № 20213001000668 по описа за 2021 година за да се произнесе, взе пред вид следното :

Производството по делото е по реда на чл.258 ГПК.

Подадени са две въззивни жалби, едната от „Застрахователно Акционерно Дружество Далл Богг: Живот и Здраве“ АД ЕИК 200299615 със седалище и адрес на управление гр. София, бул. „Г. М. Димитров“ № 1 и друга от К. ИВ. К. с ЕГН *****, гр. Добрич, представляван от законния си представител ИВ. СТ. ИВ. ЕГН ***** - родител, чрез адв. Р.М. против решение № 260025/26.02.2021г. на Добричкия окръжен съд, търговско отделение, постановено по т. д. № 260/2019г. по описа на Добричкия окръжен съд, с което „Застрахователно Акционерно Дружество Далл Богг: Живот и Здраве“ АД е осъдено да заплати на К. ИВ. К., представляван от своя законен представител ИВ. СТ. ИВ., сумата от 21 000 лева, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди следствие на смъртта на сестра му Б Д И., починала при ПТП на 03.11.2018 г., ведно със законна лихва за забава от 03.04.2019 г. до окончателното изплащане на задължението, като е отхвърлена претенцията за разликата до 50 000 лева.

Жалбоподателят - „Застрахователно Акционерно Дружество Далл Богг: Живот и Здраве“ АД излага доводи за неправилност на решението в частта, с която дружеството е осъдено да заплати застрахователно обезщетение в полза на К. ИВ. К. за разликата над 2 500 лв. до присъдените му 21 000 лв. ведно със законна лихва от 03.04.2019 г. до окончателното ѝ заплащане. Твърди, че решението е необосновано и постановено при нарушение на материалния закон и съдопроизводствените правила. Излага подробни доводи за недоказаност на изключителната връзка между починалата и брат ѝ. Намира, че в противоречие с изслушана съдебно-психиатрична експертиза, Добричкият окръжен съд е приел, че са налице данни за посттравматично стресово разстройство у К. ИВ. К.. Сочи, че следва да бъдат съобразени по отношение на размера на присъденото обезщетение, останалите съдебни производства за обезщетения за неимуществени вреди, водени от другите по-близки роднини на загиналата. Счита определения размер на неимуществените вреди за несъответстващ на причинените болки и страдания, обективните икономически критерии, законоустановения лимит на отговорност за по-далечен кръг роднини, въведен от законодателя в размер на 5 000 лв. Твърди, че първоинстанционният съд не е съобразил и приноса на починалата за настъпване на вредоносните последици от процесното ПТП. В условие на евентуалност моли за намаляване на размера на присъденото обезщетение. Моли за отмяна на решението в осъдителната част. Претендира разноски за двете инстанции.

Въззиваемата страна счита жалбата за неоснователна и моли съда да я остави без уважение. Инвокира аргументи относно липсата на установено по категоричен начин съпричиняване от страна на починалата.

Жалбоподателят - К. ИВ. К., представляван от своя законен представител ИВ. СТ. ИВ., чрез адв. Р.М., излага доводи за неправилност и необоснованост на решението в отхвърлителната му част и в частта, в която е осъден да заплати на „Застрахователно Акционерно Дружество Далл Богг: Живот и Здраве“ АД разноски в размер на 936,70 лв. Твърди, че обжалваното решение е постановено при нарушение на материалния закон и установената съдебна практика. Счита определения размер на неимуществените вреди за несъответстващ на причинените болки и страдания предвид дълбоката емоционална връзка на жалбоподателя със сестра си. В подкрепа на горното,

сочи събраните в първоинстанционното производство свидетелски показания и изготвената и приета по делото съдебно-психологична експертиза. Добричкят окръжен съд не е взел предвид конкретната социално-икономическа обстановка в страната към момента на настъпване на процесното ПТП. Намира за неправилно приетото наличие на съпричиняване от страна на починалата. В условие на евентуалност счита, че дори да се приеме наличието на съпричиняване, то определеният от съда процент от 30 % е завишен. Моли за отмяна на решението в отхвърлителната част и в частта, в която е осъден да заплати на „Застрахователно Акционерно Дружество Далл Богг: Живот и Здраве“ АД разноски в размер на 936,70 лв.

Въззиваемата страна счита жалбата за неоснователна по съображения за завишен размер на дължимото обезщетение и недоказаност на търпените болки и страдания, поради което моли същата да бъде оставена без уважение. Твърди, че правилно първоинстанционният съд е приел наличието на съпричиняване от страна на починалата.

Съдът, за да се произнесе по съществото на въззива, прие за установено следното :

Предявеният иск е с правно основание чл.432 КЗ.

Ищецът К. ИВ. К. с ЕГН *****, действащ чрез своята майка и законен представител ИВ. СТ. ИВ. с ЕГН *****, от гр.Добрич претендира от ответното „Застрахователно Акционерно Дружество Далл Богг: Живот и Здраве“ АД заплащане на застрахователно обезщетение от 50 000лв за претърпени неимуществени вреди следствие от смъртта на сестра му Б Д И., починала при ПТП на 03.11.2018 г., ведно със законна лихва за забава от 03.04.2019 г. до окончателното изплащане на задължението.

Безспорно установено по делото е, че на 03.11.2018г.,на път II-29 от републиканската пътна мрежа, свързващ гр. Генерал Тошево и гр. Добрич, на 700м. преди с.Стефан Караджа, община Добрич, при управление на л.а.“Мазда“ с рег. № XX XXXX XX Д Р М нарушила правилата за движение по пътищата - чл.20 ал.1 и чл.21 ал.1 от ЗДвП, като по непредпазливост причинила смъртта на Б Д И.. За извършеното деяние с присъда №14 от 20.12.2019г. по НОХД № 381/2019г. на Окръжен съд гр.Добрич ѝ е наложено наказание –лишаване от свобода за срок от две години, както и лишаване от право да управлява МПС за срок от четири години, като на основание чл.66

от НК е отложено изтърпяването на наказанието за срок от три години. С Решение №71 от 20.07.2020г.по ВНОХД №34/2020г.по описа на Апелативен съд гр.Варна е изменена квалификацията на деянието-по чл.20 ал.1 от ЗДвП, по който текст подсъдимата е оправдана, като присъдата в останалата ѝ част е потвърдена.

Не се спори, че пострадалата е сестра на ищеца, че гражданската отговорност на водача на автомобила е застрахована при ответника, както и че са налице всички елементи от фактическия състав за ангажиране отговорността на същия за заплащане на застрахователно обезщетение на ищеца за понесените от него морални болки и страдания от загубата на сестра му.

Спорът се свежда до наличието на активна материалноправна легитимация на ищеца по предявения иск, до определяне справедлив размер на дължимото застрахователно обезщетение и до процента на съпричиняване на вредоносния резултат от страна на пострадалата, доколкото по делото е безспорно установено, че същата е пътувала в автомобила без поставен предпазен колан. В тази връзка съдът съобщи следното :

За установяване на твърдените в исковата молба изключителна дълбока, трайна и емоционална връзка на ищеца с пострадалата Б, както и на претърпените от него морални болки и страдания в резултат на загубата му са ангажирани : заключение на съдебнопсихологична експертиза и свидетелски показания. По делото е представен и актуален социален доклад от Агенция за социално подпомагане – Добрич.

От заключението на СПЕ се установи, че травмата на К не е отшумяла и до днес, активира се на моменти и води до негативни емоционални преживявания. Налице са интензивни смущаващи спомени, сякаш събитието се повтаря отново, психологически дистрес при излагане на външни и вътрешни стимули, които символизират или наподобяват с нещо травматичното събитие. Това предизвиква у ищеца уплаха, неспособност да изпитва щастие и любов, повишена бдителност, нарушения на концентрацията на вниманието и смущения на съня. Към момента на изготвяне на заключението се наблюдават емоционални преживявания от тревожно депресивния регистър. Експертът препоръчва психотерапевтична подкрепа за отшумяване или минимализиране на посочените по –горе

негативни характеристиките, свързани с понесената в миналото и актуална към момента психологична травма.

От свидетелските показания се установява, че Б и ищецът имали помежду си изградена много силна връзка – тя се е грижела за своя брат преимуществено, не толкова защото майката нямала такава възможност, а защото самото момиче проявявало активност и желание да обгрижва брат си още от бебе, водела го винаги със себе си по разходки, на училище, на детската площадка, в парка и на екскурзии. Купувяла му играчки, дрешки, гледали филми заедно. Когато си счупил ръката, тя влязла като придружител в болницата, защото майка им била болна по същото време. Преимуществено тя водела и вземала К от училище. След катастрофата К станал мълчалив и затворен и много се променил. Преди бил жизнерадостно дете и играел усмихнат с приятелите си. След смъртта на сестра си развалил успеха си в училище, сънувал кошмари, бил неспокоен. В стоята му имало снимки на Б. Според свидетелката Н все още К е затворен, мълчалив.

Свидетелката К И., баба на ищеца, споделя, че освен сестра, починалата била и „майка“, и „закрилница“ за по-малкия си брат. От бебе му приготвяла млякото, сменяла памперси, водела го в детската градина, вземала го от училище и му помагала с уроците по всички предмети. След катастрофата К бил съкрушен, изживял голям шок, затворил се в себе си, развалил успеха в училище, казвал, че каква му ще му липсва постоянно. И до сега продължава да е затворен, обезверен, често плачел. Вече не посещава извънкласни мероприятия, тъй като и следствата за това не стигат. Тези показания съдът цени при условията на чл.172 ГПК и съобразно останалия събран по делото доказателствен материал.

В доклада на социалната институция се потвърждава наличието на дълбока емоционална привързаност между К и загиналата му сестра, която е полагала грижи за него от най-ранната му възраст, негативните последици в живота на детето от тази загуба, продължаващата у него тъга при спомена за нея и нежеланието му да води разговор, напомнящ му за Б.

С оглед на така събраните доказателства, преценени в тяхната съвкупност и взаимовръзка, съдът намира, че ищецът е легитимиран да търси обезщетение за претърпените от него и доказани в процеса морални болки и страдания от смъртта на Б И..

Страните не спорят и по критериите за определяне на обезщетението, а по тяхното приложение в процесния случай.

Съобразно тълкувателната и трайно установено съдебна практика при определяне размера на застрахователното обезщетение съдът следва да вземе предвид начинът на извършване на деликта, характерът на увреждането, произтичащите от него физически и психологически последици за ищеца, възрастта на последния, социалното му положение, отношението му с пострадалата, икономическата конюнктура в страната към момента на извършване на деликта и да прецени всички тези критерии в пълния им обем и в тяхната съвкупност.

В тази връзка съдът съобразява младата възраст на ищеца, доказаната по делото дълбока емоционална и трайна връзка с пострадалата, внезапността на загубата, промяната в психическото състояние на ищеца в резултат на тази загуба, негативното ѝ отражение в личния и социалния му живот, продължителността на негативните емоции, както и степента му на възстановяване. Съобразява се и икономическата конюнктура в страна през 2018г., размерът на МРЗ от 510лв, прагът на социалните плащания и лимитите на застрахователните суми за неимуществени вреди, установени в действащите през съответните периоди Наредби за задължителното застраховане.

След съвкупна преценка на всички тези критерии съдът определя обезщетение за претърпените от ищеца неимуществени вреди в размер на 30 000лв.

Неоснователно е поддържаното във въззивната жалба на застрахователя оплакване, че обезщетението в този случай не може да надвишава „въведен от законодателя лимит от 5 000лв“.

Разпоредбата на пар. 96, ал. 1 от ПЗР на ЗИД на КЗ (ДВ, бр. 101 от 2018 г.) противоречи на правото на ЕС, тъй като предвижда по-малка сума от посочените в чл.1, параграф 2 от Втора директива 84/5, кодифицирана с Директива 2009/103/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 година относно застраховката "Гражданска отговорност". В чл.9, ал.1 последната са предвидени следните минимални суми: в случай на телесно увреждане — минимална застрахователна сума 1 000 000 EUR за

пострадал или 5 000 000 EUR за събитие, независимо от броя на пострадалите; в случай на имуществени вреди—1 000 000 EUR за застрахователно събитие, независимо от броя на пострадалите.

Разпоредбите на посочената директива са транспонирани във вътрешното ни право в чл.266 от КЗ от 2005 г. /отм./ (в сила от 11.06.2012 г.), съгласно който задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите се сключва за следните минимални застрахователни суми: 1. за неимуществени и имуществени вреди вследствие на телесно увреждане или смърт: а) 2 000 000 лв за всяко събитие при едно пострадало лице; б) 10 000 000 лв за всяко събитие при две или повече пострадали лица; 2. за вреди на имущество (вещи) - 2 000 000 лв за всяко събитие. Съгласно Решение на СЕС от 24.10.2013г. по дело С – 277/12 с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Augstākās tiesas Senāts (Латвия) с акт от 16 май 2012 г., постъпил в Съда на 1 юни 2012 г., член 3, параграф 1 от Директива 72/166 и член 1, параграфи 1 и 2 от Втора директива 84/5, не се допуска национална правна уредба, съгласно която задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ при използването на моторни превозни средства, да покрива обезщетението за неимуществени вреди, дължимо съгласно националната правна уредба на гражданската отговорност за смъртта на близки членове на семейството, настъпила при пътнотранспортно произшествие, само до определена максимална сума, която е по-малка от посочените в член 1, параграф 2 от Втора директива 84/5. Решенията на ЕС по преюдициални запитвания са част от позитивното европейско право и са задължителни за всички съдилища и учреждения в страните членки, в т.ч.- РБългария съгласно чл.633 от ГПК.

При констатиране на противоречие между европейското и националното право съдът е длъжен, в рамките на своята компетентност, да приложи общностното право. А то не съдържа ограничение в размера на дължимото обезщетение.

По възражението за съпричиняване на вредоносния резултат :

Константната съдебна практика приема, че релевантен за съпричиняване на вредата от страна на увредения е само онзи конкретно установен принос на последния, без който не би се стигнало, наред с проявеното от виновния за

непозволеното увреждане, неправомерно поведение вредоносен резултат. Поради това не всяко поведение на пострадалия, действие или бездействие, дори и когато не съответства на предписаното от закона, може да бъде определено като съпричиняващо вредата по см. на чл.51, ал.2 ЗЗД, а само това, чието конкретно проявление се явява пряка и непосредствена причина за произлезлите вреди. Освен това приносът трябва да бъде доказан, а не хипотетичен. Степента на приноса предполага съпоставка на поведението на увредения с това на деликвента и тежестта на допуснатите от всеки един нарушения, довели до настъпване на вредоносния резултат.

В т. 7 на ТР № 1/2014г. от 23.12.2015г. на ОСТК на ВКС , постановено по тълк.дело № 1/2014г. са разграничени двете хипотези на съпричиняването на вредоносния резултат, обуславящи приложението на чл.51 ал.2 ЗЗД – допринасяне на пострадалия за възникване на самото пътно- транспортно произшествие, като правно значим факт и приноса му за настъпване на вредата спрямо самия него. Първата хипотеза се обозначава като „съпричиняване” в тесния смисъл на това понятие, а втората хипотеза - пострадалият не е допринесъл за настъпване на събитието, но с поведението си е спомогнал за собственото си увреждане, респ. за увеличаване размера на вредата.

В процесния случай е налице втората хипотеза – загиналата Б е пътувала в автомобила без поставен предпазен колан. Медицинският експерт е категоричен, че ако пострадалата е била с поставен предпазен колан, въпреки високата скорост на движение на автомобила, непосредствено преди удара в дървото, би се стигнало до получаване на травматични увреждания, но леталният изход не би настъпил. При това положение и доколкото и законът, и съдебната практика дават превес на отговорността на водача на МПС при настъпило ПТП и неговото виновно поведение, съдът определя размер на съпричиняване от 30 %.

Поради изцяло съвпадение на фактическите констатации и правни изводи на двете инстанции, обжалваното решение се потвърждава.

С оглед изхода на спора пред настоящата инстанция на страните се дължат разноски за осъществената от тях защита срещу отхвърлената жалба на другата страна, както следва : на адв.Р.М. се присъждат 1 716лв с ДДС по реда на чл.38 ал.1 т.2 от ЗАдв.; на „Застрахователно Акционерно Дружество

Далл Богг: Живот и Здраве“ АД се присъжда ю.к.възнаграждение в размер на 100лв.

Води от горното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 260025/26.02.2021г. на Добричкия окръжен съд, търговско отделение, постановено по т. д. № 260/2019г. по описа на Добричкия окръжен съд.

ОСЪЖДА К. ИВ. К. с ЕГН *****, гр. Добрич, представляван от законния си представител ИВ. СТ. ИВ. ЕГН ***** – родител да заплати на „Застрахователно Акционерно Дружество Далл Богг: Живот и Здраве“ АД ЕИК 200299615 със седалище и адрес на управление гр. София, бул. „Г. М. Димитров“ № 1 ю.к.възнаграждение в размер на 100лв.

ОСЪЖДА „Застрахователно Акционерно Дружество Далл Богг: Живот и Здраве“ АД ЕИК 200299615 със седалище и адрес на управление гр. София, бул. „Г. М. Димитров“ № 1 да заплати на адв.Р.М. от АК – София адв.възнаграждение в размер на 1 716лв с ДДС по реда на чл.38 ал.1 т.2 от ЗАдв.

Решението може да се обжалва пред ВКС на РБ в едномесечен срок от съобщаването му при условията на чл.280 ал.1 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____